

Dyslexiebeleid Koning Willem II College

Geaccordeerd: september 2017

INHOUD

Inleiding	3
1. Dyslexie	4
1.1 Definitie van dyslexie	4
1.2 Kenmerken van dyslectische leerlingen	4
1.3 Gevolgen van dyslexie	5
2. Dyslexiebeleid van de school	6
2.1 Signalering van dyslexie	6
2.2 Faciliteiten en verantwoordelijkheden	7
2.3 Vrijstelling voor Nederlands of Engels niet mogelijk	9
2.4 Ontheffingsregeling havo en vwo voor Frans en Duits	10
2.5 Procedure ontheffing bovenbouw vwo	10
2.6 Ontheffingsregeling vmbo voor Frans en Duits	11
Bijlage	
Faciliteitenkaart	12

INLEIDING

Eind 2004 hebben alle scholen voor voortgezet onderwijs de beschikking gekregen over het Protocol Dyslexie in het VO, uitgegeven door de KPC Groep 's-Hertogenbosch. Het protocol is een leidraad voor de school bij het maken en uitvoeren van een dyslexiebeleid en de signalering en aanpak van dyslexie bij individuele leerlingen. In 2013 is een herziene versie van het protocol verschenen.

Het voorliggende dyslexiebeleid is gebaseerd op dit protocol van 2013 en specifiek voor onze school geschreven.

Hoewel gestreefd is naar volledigheid is het in de praktijk mogelijk dat er situaties zijn waarin het protocol niet voorziet. In die gevallen zal de schoolleiding overleg voeren om te komen tot passende oplossingen.

september 2017

Marjolijn Cuppers

Jasmijn Horsten

Wendy van der Heyden

1. DYSLEXIE

1.1 Definitie van dyslexie

Binnen het veld is overeenstemming over de volgende wetenschappelijk onderbouwde definitie van dyslexie (Stichting Dyslexie Nederland, 2008):

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of het spellen op woordniveau.

Bij dyslexie wijkt de lees- en/of spellingvaardigheid significant af van wat je verwacht van een leerling op basis van zijn/haar leeftijd, intelligentie en genoten onderwijs. De lees- en/of spellingproblemen vormen een belemmering voor de schoolvorderingen en andere activiteiten waarbij lees- en spellingvaardigheid een rol speelt.

Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor. Voor de vaststelling van dyslexie dienen er altijd *tenminste* ook leesproblemen te zijn, maar niet noodzakelijk zeer ernstige leesproblemen.

Er is sprake van 'hardnekkige problemen' als het niveau van lezen en spellen, gemeten volgens criteria van snelheid en nauwkeurigheid, aantoonbaar achterligt op het gewenste niveau én deskundige hulp niet, of in onvoldoende mate, de gewenste verbeteringen oplevert.

Definitie dyslexie volgens het Protocol Diagnostiek en Behandeling (Blomert, 2006):

Dyslexie is een specifieke lees- en spellingstoornis met een neurobiologische basis, die wordt veroorzaakt door cognitieve verwerkingsstoornissen op het raakvlak van fonologische en orthografische taalverwerking. Deze specifieke taalverwerkingsproblemen wijken proportioneel af van het overige cognitieve (en m.n. taalverwerkings-) profiel en leiden tot een ernstig probleem met het lezen en spellen van woorden ondanks regelmatig onderwijs. Dit specifieke lees- en spellingprobleem beperkt in ernstige mate een normale educatieve ontwikkeling, die op grond van de overige cognitieve vaardigheden geïndiceerd zou zijn.

Er mag worden uitgegaan van gemiddeld 1 tot 3 dyslectische leerlingen in een klas van 30 leerlingen.

Een zeer kleine groep leerlingen, zo'n 3,6% (onderzoek Blomert 2005) heeft dyslexie die zo ernstig is, dat zij zonder behandeling van een orthopedagoog of psycholoog niet kunnen functioneren in de maatschappij. Dit noemen we ernstige, enkelvoudige dyslexie (EDD). 'Enkelvoudig' betekent dat er bij de leerling, naast dyslexie, geen sprake is van een of meer andere (leer)stoornissen, zoals AD(H)D.

1.2 Kenmerken van dyslectische kinderen

De belangrijkste kenmerken van dyslexie zijn:

- ernstige lees- en spellingproblemen (zwakke prestaties op lees- en spellingtoetsen)
- het moeizame leerproces is specifiek voor lezen en spellen
- de snelheid van benoemen (van letters en cijfers) is onvoldoende en/of vertraagd
- de fonologische verwerking (de verwerking van spraakklanken) is onvoldoende en/of vertraagd
- de klank-tekenkoppeling is onvoldoende en/of vertraagd

In de dagelijkse praktijk vertonen dyslectische leerlingen veelal bovenstaande kenmerken, maar niet al deze kenmerken en ook niet altijd in dezelfde mate.

Kinderen met dyslexie kunnen ook moeite hebben:

- om de aandacht te houden bij 'klankinformatie' (gesproken woord)
- met het inprenten van bijvoorbeeld spellingregels of tafels
- met het onthouden van losse gegevens, zoals rijtjes, woordjes en jaartallen

1.3 Gevolgen van dyslexie

De gevolgen van dyslexie zijn per leerling verschillend. Het hangt onder andere af van de mate waarin een leerling in staat is zijn problemen te compenseren (Ruijsenaars & Van den Bos, 2011). Voorbeelden van compensatiemogelijkheden zijn: grote woordenschat, adequaat toepassen van lees-, luister- en spellingstrategieën, gestructureerde aanpak, motivatie en ondersteuning vanuit de thuissituatie.

Dyslexie kan gevolgen hebben voor:

- het sociaal-emotioneel functioneren: o.a. negatief zelfbeeld, faalangst, verminderde motivatie;
- het leren: o.a. doordat technisch lezen te veel aandacht vraagt is er te weinig aandacht voor tekstbegrip, veel spelfouten, problemen met het leren van losse woorden, woordvindingsproblemen, moeite met het maken van aantekeningen, moeite met het onthouden van namen en begrippen, moeite met luisteroefeningen, moeite met het leggen van relatie tussen spelling, grammatica en betekenis bij de vreemde talen, onvoldoende taak- en werkhouding;
- de schoolloopbaan: er kan sprake zijn van frustratie van talent doordat de dyslexie de intellectuele ontwikkeling van de leerling hindert. De dyslectische leerling zit regelmatig niet op het schoolniveau dat aansluit bij zijn/haar cognitieve capaciteiten. Hierdoor kunnen echter weer sociaal-emotionele problemen ontstaan zoals demotivatie en een negatief zelfbeeld, die weer van negatieve invloed zijn op de prestaties van een leerling. Een onderwijsniveau kiezen dat niet aansluit bij de intellectuele capaciteiten is dus geen oplossing.

2. DYSLEXIEBELEID VAN DE SCHOOL

2.1 Signalering van dyslexie

Diagnose dyslexie voorafgaand aan inschrijving op het Koning Willem II College

In een aantal gevallen vindt diagnostiek (en in sommige gevallen ook behandeling) van dyslexie bij een leerling plaats voorafgaand aan de inschrijving op het Koning Willem II College. In dat geval vraagt de school aan de ouders om de dyslexieverklaring én het onderliggende onderzoeksrapport aan school te verstrekken. Een dyslexieverklaring wordt als valide beschouwd als deze is afgegeven door een BIG-geregistreerde GZ-psycholoog. De dyslexieverklaring moet vergezeld gaan van een onderzoeksrapport en er moet in worden aangegeven welke belemmeringen een leerling ondervindt en welke faciliteiten een leerling nodig heeft.

De dyslexiecoach en/of de orthopedagoog van het Koning Willem II College bestuderen de dyslexieverklaring en het onderzoeksrapport en schrijven aan de hand van de adviezen van de onderzoeker een faciliteitenkaart voor de leerling uit. Deze faciliteitenkaart is persoonlijk en geldt voor de tijd dat de leerling onderwijs volgt op het Koning Willem II College. Gedurende de schoolloopbaan kan aanpassing van de faciliteitenkaart nodig of wenselijk zijn. Dit gebeurt in overleg met leerling en ouders.

Signalering van dyslexie na inschrijving op het Koning Willem II College

Ook is het mogelijk dat dyslexie op een later moment wordt vastgesteld, bijvoorbeeld in de brugklas van het Koning Willem II College. In de brugklas wordt namelijk in één van de eerste weken van het nieuwe schooljaar een dictee afgenomen, nagekeken en gescoord. De orthopedagoog beoordeelt de dictées op aantal fouten en op foutencategorieën. We onderscheiden hierbij de volgende categorieën:

- luisterfouten, bijvoorbeeld 'humur' in plaats van 'humeur' en 'ondekt' in plaats van 'ontdekt';
- regelfouten, bijvoorbeeld 'glade' in plaats van 'gladde' en fouten in de werkwoordspelling;
- inprentfouten, bijvoorbeeld 'konklusies' in plaats van 'conclusies' en 'nouwkeurige' in plaats van 'nauwkeurige'.

Alle leerlingen die een te groot aantal fouten hebben gemaakt op het signaleringsdictee en/of veel fouten hebben gemaakt in de categorieën luisterfouten en regelfouten, worden uitgenodigd voor een aanvullend onderzoek. In dit onderzoek wordt het niveau en de kwaliteit van technisch lezen bekeken. Als de resultaten van deze dyslexiescreening (dictee en onderzoek technisch lezen), eventueel gecombineerd met de gegevens van de basisschool en de ouders, wijzen in de richting van dyslexie, adviseert de school aan de ouders hun kind te laten testen. De orthopedagoog en dyslexiecoach (mw. J. Horsten) heeft een lijst van onderzoekers die gespecialiseerd zijn in het afnemen van deze testen. De onderzoeker moet in het bezit zijn van een academische graad in de klinische psychologie, kinder- en jeugdpsychologie of orthopedagogiek en van een beroepsbekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek op het niveau van een 'big-registratie' gezondheidszorgpsycholoog.

Ook later in de schoolcarrière van een leerling kunnen docenten signalen van dyslexie opmerken. Zij kunnen dan via de mentor een verzoek indienen bij het zorgteam om deze leerling door de orthopedagoog te laten screenen op dyslexie. Ook dan worden leerlingen en hun ouders indien nodig verwezen voor nader onderzoek door een bevoegd orthopedagoog/psycholoog. De kosten van een extern onderzoek zijn voor ouders.

Als de betreffende leerling extern onderzocht is en er wordt een dyslexieverklaring afgegeven, dan bestuderen de dyslexiecoach en/of de orthopedagoog van het Koning Willem II College de dyslexieverklaring en het onderzoeksrapport en schrijven ze aan de hand van de adviezen van de onderzoeker een faciliteitenkaart voor de leerling uit. Deze faciliteitenkaart is persoonlijk en geldt voor de tijd dat de leerling onderwijs volgt op het Koning Willem II College. Gedurende de schoolloopbaan kan aanpassing van de faciliteitenkaart nodig of wenselijk zijn. Dit gebeurt in overleg met leerling en ouders.

Brugklasleerlingen die opvallen door een (te) groot aantal fouten kunnen in aanmerking komen voor de steunlessen spelling, waarin speciale aandacht wordt besteed aan de foutencategorieën die het meest naar voren komen. Voor de topsporters en de dansers geldt dit alleen als de trainingstijd het toelaat.

2.2 Faciliteiten en verantwoordelijkheden

Hieronder wordt aangegeven welke faciliteiten de school biedt in geval van dyslexie. Tevens wordt aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk is.

Op basis van de dyslexieverklaring en het onderliggende onderzoeksrapport beoordeelt de orthopedagoog welke faciliteiten een leerling nodig heeft en welke faciliteiten binnen de school geboden kunnen en zullen worden. Deze faciliteiten worden vermeld op de faciliteitenkaart (zie bijlage). De meest voorkomende faciliteiten zijn:

- extra tijd bij toetsen en examens (20% bij toetsen, dus bij een toets van 50 minuten 10 minuten extra tijd, bij examens maximaal een half uur)
- toetsen aanbieden in lettertype Arial 12 (conform examenregeling)
- gebruik laptop toestaan
- gebruik dyslexiesoftware toestaan
- extra mondelinge beurt
- spelfouten niet meetellen wanneer niet specifiek de spelling wordt getoetst
- andere beoordeling van spelfouten (per vakgroep worden hierover afspraken gemaakt) wanneer de spelling wel wordt getoetst:
 - Nederlands: Gewone spelfouten: 0.1 punt aftrek per fout (max. 1 punt) voor "gewone" leerlingen, 0.05 punt aftrek per fout (max. 1 punt) voor dyslectische leerlingen. Bij een toets werkwoordspelling mogen de dyslectische leerlingen het stappenplan werkwoordspelling erbij houden. Fouten in de uitgangen worden wel gerekend, maar fouten in de spelling van het woord zelf niet.
 - Engels: Spelfouten bij "normale" leerlingen 0,5 fout, bij dyslectische leerlingen 0,25 fout. Herhalingsfouten worden niet gerekend. Grammaticale fouten worden wel gerekend.
 - Frans:

Soort fout	Voorbeeld	Waardering
Mannelijk/Vrouwelijk	Le/la, ce/cette, un/une	1/2 fout
Enkelvoud/Meervoud	Les voiture (meervoud –s vergeten, heeft geen invloed op de uitspraak)	0 fout
Schrijffouten	La vioture	0 fout
Fonetische fouten	La voituur	0 fout
Werkwoordsvormen in een oefening waarbij het om werkwoorden gaat.	J'avait	1 fout
Accenten verkeerd of vergeten	L'élevé	0 fout
Grammaticale fouten in een grammaticale opdracht.	La plus gros	1 fout
Fouten in phrases clés.	C'es kie Nathalie? Ce la fijje blonde.	0 fout

- Duits: Spelfouten en fouten in hoofdlettergebruik worden niet gerekend. Umlaut halve fout (basis en vmbo-t niet). Grammaticafouten worden wel gerekend. Dyslectische fouten worden met een apart teken aangegeven.

Bij luistertoetsen mogen dyslectische leerlingen een aangepaste versie gebruiken, met meer tijd tussen de vragen.

Bij examens heeft een dyslectische leerling recht op extra tijd (20% met een maximum van een half uur) en gebruik van een computer. Digitale examens en de digitale rekentoets mogen gemaakt worden met spraaksynthese of ingesproken tekst. Papieren examens mogen met Daisy-CD of PDF geschikt voor spraaksynthese gemaakt worden.

Docenten

Voor docenten geldt dat zij:

- bij het gebruik van het (digitale) bord letten op structuur en duidelijkheid;
- zo min mogelijk aantekeningen dicteren, maar deze bij voorkeur geschreven aanleveren;
- huiswerk ruimschoots voor het einde van de les opgeven en op het bord schrijven;
- toetsmateriaal zoveel mogelijk aanleveren in het lettertype Arial, lettergrootte 12 punten;
- op verzoek van de remedial teacher toetsen meegeven in een dichtgeplakte envelop én onder de voorwaarde dat deze toets weer retour komt;
- dyslectische leerlingen zoveel mogelijk ontzien bij het onvoorbereid, hardop lezen van lesstof;
- dyslectische leerlingen bij mondelinge toetsen ruim de tijd geven om de vraag tot zich te laten doordringen en het antwoord te formuleren;
- dyslectische leerlingen bij schriftelijke toetsen óf meer tijd geven om de toets te maken (20%), óf minder items laten maken (20%). Het is geoorloofd dat een afwijkende berekening van het cijfer de voorgaande maatregelen completeert of vervangt;
- spelfouten niet beoordelen als het niet om de spelling gaat;
- spelfouten anders beoordelen als het wel om de spelling gaat (helpt aftrek in vergelijking met andere leerlingen), grammaticale fouten worden wel gerekend;
- het gebruik van een laptop/tablet en dyslexiesoftware (zoals Kurzweil) toestaan;
- toetsen digitaal aanbieden indien de leerling gebruik maakt van dyslexiesoftware;
- bij onvoldoende resultaten in overleg de leerling de mogelijkheid bieden om minimaal 1x per periode een toets mondeling te laten herkansen.

Leerlingen

- Leerlingen hebben recht op die faciliteiten die op de faciliteitenkaart zijn vermeld. Leerlingen die van mening zijn dat deze faciliteiten niet of onvoldoende worden verleend, of dat het dyslexieprotocol niet of onvoldoende wordt nageleefd, bespreken dit met de betreffende docent of de mentor, of, indien nodig, vervolgens met de dyslexiecoach en bij onvoldoende resultaat met de afdelingsleiding.
- Leerlingen volgen de aanwijzingen van onderzoeker/behandelaar zo goed mogelijk op, gebruiken de gekozen hulpmiddelen zo goed en zo consequent mogelijk, en geven zichzelf de tijd en de moeite om de gevraagde prestaties te leveren.
- Leerlingen dienen hun faciliteitenkaart zichtbaar op tafel te leggen bij het maken van toetsen. Bovendien noteren zij duidelijk op het antwoordenblad de 'D' (dyslectisch).

Ouders

- In de dyslexieverklaring en/of het onderzoeksrapport staan vaak aanwijzingen voor ouders voor specifieke hulp aan hun kind.
- Ouders die van mening zijn dat het dyslexieprotocol niet of onvoldoende wordt nageleefd, bespreken dit met de betreffende docent of de mentor, of, indien nodig, vervolgens met de dyslexiecoach en/of afdelingsleiding.

- Remediërende, individuele hulp kan op school om organisatorische en financiële redenen niet worden aangeboden. De school vertrouwt erop dat de ouders, als zulke hulp wordt geadviseerd, hun uiterste best zullen doen deze te realiseren.
- De ouders zorgen voor een rustige studieomgeving voor hun kind en zien erop toe dat het kind voldoende tijd aan het werk voor school besteedt. Vaak zal het kind meer tijd nodig hebben dan leeftijds- en ontwikkelingsgenoten.

Materiaal

- De school stelt computers met spraaksoftware voor gebruik tijdens examens ter beschikking.
- De ouders schaffen eventuele andere hulpmiddelen aan, zoals een laptop, tablet, smartphone met Lex-app of Daisyspeler. De school is niet verantwoordelijk voor deze apparatuur. Digitale schoolboeken voor Daisy, Kurzweil of andere dyslexiesoftware zijn alleen verkrijgbaar bij Dedicon (www.Dedicon.nl). Deze boeken kunnen op verzoek van leerling en ouders door school worden aangeschaft. Ouders kunnen dit met de dyslexiecoach bespreken.
- De school heeft de mogelijkheid om samen met ouders jaarlijks een licentie voor Kurzweil te kopen bij Portfolio, het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs voor de regio Tilburg. De dyslexiecoach bespreekt dit met ouders.

Schoolleiding

- Het lid van de schoolleiding met de portefeuille zorg (mevr. M. Cuppers) is eindverantwoordelijk voor het (doen) uitvoeren, naleven en actualiseren van het dyslexiebeleid van de school.
- De afdelingsleider zorgt ervoor dat de docenten van de afdeling bekend zijn met en uitvoering geven aan het dyslexiebeleid van de school.
- De afdelingsleider zorgt ervoor dat dyslectische leerlingen bekend zijn bij de docenten van de afdeling.
- De afdelingsleider zorgt ervoor dat dyslectische leerlingen bij examens zodanig worden geplaatst in de examenruimte, dat zij zo min mogelijk worden gestoord door medeleerlingen. Als het mogelijk is, worden dyslectische leerlingen in een aparte ruimte geplaatst.
- Als in de dyslexieverklaring wordt aangegeven dat er gebruik mag worden gemaakt van auditieve ondersteuning en/of ict-ondersteuning en de leerling deze al geruime tijd in gebruik heeft en zelfstandig en goed kan bedienen, kan de afdelingsdirecteur het examenmateriaal daarvoor bestellen en aan de leerling ter beschikking stellen.

Dyslexiecoach en orthopedagoog

Bij een vermoeden van dyslexie kan, in overleg met het zorgteam, in beperkte mate een beroep gedaan worden op de orthopedagoog en de dyslexiecoach. Zij verrichten de dyslexiescreening, schrijven faciliteitenkaarten uit, adviseren ouders en docenten en zorgen voor registratie in het leerlingvolgsysteem.

De dyslexiecoach coördineert de begeleiding van leerlingen met dyslexie. Hij/zij onderhoudt contacten met ouders en remedial teachers, coacht en steunt leerlingen indien noodzakelijk. Daarnaast zorgt hij/zij voor de eventuele aanvraag van Kurzweil en ingesproken schoolboeken.

2.3 Vrijstelling voor Nederlands of Engels niet mogelijk

Nederlands en Engels zijn verplichte vakken voor alle leerlingen; het minimale niveau dat leerlingen moeten behalen is vastgelegd in de kerndoelen. Artikel 11d van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) biedt weliswaar ruimte om in individuele gevallen ontheffing te verlenen voor onderdelen van de kerndoelen, maar dit heeft alleen maar zin voor onderdelen van vakken die in de onderbouw worden afgesloten. Nederlands en Engels zijn verplichte eindexamenvakken. Voor exameneisen kan geen ontheffing worden verleend.

2.4 Ontheffingsregeling havo en vwo voor Frans en Duits (Masterplan dyslexie)

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen. Wel kan de school in de eerste drie leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor moderne vreemde talen. Zo kan er bijvoorbeeld meer nadruk worden gelegd op mondelinge communicatie en minder op leesvaardigheid. De school moet hierbij wel rekening houden met de mogelijke profielkeuze van de leerling in verband met zijn doorstroommogelijkheden.

In de bovenbouw van het havo is per 1 augustus 2007 een tweede moderne vreemde taal in drie van de vier profielen niet verplicht. Havoleerlingen kunnen de tweede moderne vreemde taal vermijden door een ander profiel te kiezen dan Cultuur en Maatschappij.

Leerlingen in de bovenbouw van het atheneum moeten naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen. Het Koning Willem II College biedt tot en met 4 vwo Frans en Duits aan. Leerlingen kunnen hiervan in 5 en/of 6 atheneum een ontheffing krijgen als zij:

- een stoornis hebben die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis hebben die effect heeft op taal;
- een andere moedertaal hebben dan Nederlands of Fries;
- onderwijs volgen in het profiel Natuur en Techniek of Natuur en Gezondheid, en, bijvoorbeeld door hun dyslexie, zo slecht presteren op de taal waarvoor ze de ontheffing vragen, dat dit naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding in de weg staat.

Voor leerlingen op het gymnasium is geen ontheffingsmogelijkheid geregeld, omdat daar de klassieke taal in plaats van de tweede moderne vreemde taal komt.

De mogelijke vrijstellingen voor de bovenbouw van het havo/vwo zijn vastgelegd in het Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26e.

Het is de verantwoordelijkheid van de school om per geval de mogelijkheden voor vrijstelling te bekijken. Er is geen toestemming vooraf van de inspectie nodig; de school is wel verplicht de vrijstelling aan de inspectie te melden. De leerling moet in plaats van de taal een vervangend vak kiezen met een normatieve studielast van ten minste 440 uren. De keuze is afhankelijk van het aanbod van de school. Wanneer het gaat om aanpassingen aan het onderwijsprogramma of om vrijstellingen van (onderdelen van) bepaalde vakken is het van belang om goed de doorstroommogelijkheden van de leerling in het oog te houden. Dit geldt bijvoorbeeld wanneer de school een andere invulling geeft aan het vak Frans of Duits.

2.5 Procedure ontheffing Frans of Duits bovenbouw vwo

Leerlingen uit 5 en/of 6 atheneum van het Koning Willem II College die, op basis van de hierboven geschreven criteria, menen in aanmerking te komen voor ontheffing voor Frans of Duits richten een schriftelijk en gemotiveerd verzoek daartoe aan de afdelingsleider vwo bovenbouw.

Indien van toepassing gaat het verzoek vergezeld van een onafhankelijke deskundigenverklaring, waarin duidelijk wordt dat de stoornis van de leerling een negatief effect heeft op het leren van een taal.

De afdelingsleider vwo bovenbouw zal in overleg treden met de docenten van de betrokken vakken. De afdelingsleider beslist in alle gevallen of de leerling in aanmerking komt voor ontheffing.

Leerlingen die een ontheffing van de tweede moderne vreemde taal krijgen, vullen de weggevallen studielasturen (slu) op met een ander vak van tenminste 440 slu. Leerlingen die overstappen van havo 5 naar vwo 5 moeten in geval van vrijstelling eveneens voldoen aan de hierboven gestelde voorwaarden.

2.6 Ontheffingsregeling vmbo voor Frans en Duits (Masterplan dyslexie)

In de eerste twee leerjaren van het vmbo is Frans óf Duits als tweede moderne vreemde taal verplicht. Scholen mogen zelf kiezen welke van deze twee zij aanbieden, maar mogen ook beide talen aanbieden. Voor het volgen van alleen Frans of alleen Duits is daarom geen ontheffing nodig. Vrijstelling voor Frans én Duits is niet mogelijk. Op scholen waar maar één taal wordt gegeven, kan dus geen vrijstelling worden gegeven. Een uitzondering kan worden gemaakt voor leerlingen die doorstromen naar de basisberoepsgerichte leerweg (zie Inrichtingsbesluit WVO, artikel 22, eerste lid).

Wel kan de school in de eerste twee leerjaren van het vmbo zelf invulling geven aan het onderwijs in die tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor de moderne vreemde talen. Zo kan er bijvoorbeeld meer nadruk worden gelegd op mondelinge communicatie en minder op leesvaardigheid. De school moet hierbij wel rekening houden met de doorstroommogelijkheden van de leerling.

In de bovenbouw van het vmbo zijn er weinig mogelijkheden tot ontheffingen geregeld, omdat er in de verschillende sectoren veel keuzevrijheid is. Het probleem kan meestal worden omzeild door een vak (lees: Frans of Duits) eenvoudigweg niet te kiezen.

De ontheffingsmogelijkheden concentreren zich daarom op de sector Economie.

In de sector Economie moeten leerlingen kiezen tussen wiskunde of een tweede moderne vreemde taal. Ze kunnen dan ook de tweede moderne vreemde taal vermijden door wiskunde te kiezen. Leerlingen die in de eerste twee leerjaren ontheffing hadden voor Frans of Duits, behouden deze ontheffing in de sector Economie. In plaats van Frans of Duits kunnen ze op het Koning Willem II College kiezen voor geschiedenis of aardrijkskunde. Dit geldt ook voor leerlingen die onderwijs gaan volgen in de basisberoepsgerichte leerweg en die eerder leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) volgden.

De mogelijke vrijstellingen voor de bovenbouw van het vmbo zijn vastgelegd in het Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26n.

Het is de verantwoordelijkheid van de school om per geval de mogelijkheden voor vrijstelling te bekijken. Er is geen toestemming vooraf van de inspectie nodig; de school is wel verplicht de vrijstelling aan de inspectie te melden. De leerling moet in plaats van de taal een vervangend vak kiezen met een normatieve studielast van ten minste 440 uren. De keuze is afhankelijk van het aanbod van de school. Wanneer het gaat om aanpassingen aan het onderwijsprogramma of om vrijstellingen van (onderdelen van) bepaalde vakken is het van belang om goed de doorstroommogelijkheden van de leerling in het oog te houden. Dit geldt bijvoorbeeld wanneer de school een andere invulling geeft aan het vak Frans of Duits.

Voor.....

zijn in verband met

.....

.....

de volgende faciliteiten nodig:

- langer tijd/minder items bij toetsen;
- gebruik laptop toestaan;
- gebruik dyslexiesoftware toestaan;
- anders, nl:

.....

.....

Aan de docenten wordt gevraagd

- een aangepaste beoordeling van spelfouten te hanteren;
- spelfouten niet aan te rekenen als niet de spelling wordt getoetst;
- zo nodig een extra mondelinge beurt te geven;
- anders, nl:

.....

.....

FACILITEITEN VOOR LEERLINGEN

Onder bepaalde omstandigheden kunnen leerlingen extra faciliteiten krijgen.

De afdelingsleider en de orthopedagoog nemen daarover een beslissing.

Zij informeren dan de mentor en de desbetreffende vakdocenten van de leerling.

De leerling krijgt een 'faciliteitenkaart' die op verzoek getoond moet worden. Het merendeel van deze faciliteiten is wettelijk bepaald en zodoende ook van kracht bij het eindexamen.

De vakdocenten wordt verzocht rekening te houden met de op ommezijde aangekruiste faciliteiten.